

IN MEMORIAM

*Poštovani i dragi profesore!**

U ime članova i suradnika nekadašnjeg Instituta za filozofiju, a sada Odjela za povijest filozofije Centra za povijesne znanosti Sveučilišta u Zagrebu, kao i u svoje osobno ime nekoliko oproštajnih riječi!

Vaš iznenadni odlazak još je i sad nekako nestvaran: za mene osobno a vjerujem i za mnoge. Za nas, Vaše najbliže suradnike i članove Instituta, odnosno Odjela, koji ste Vi suosnivali, izgrađivali i dugo godina vodili, Vaša je prisutnost sve do Vaše smrti bila sastavnim, rekao bih gotovo organskim, formativnim elementom našeg svakodnevlja: ljudskog i profesionalnog. U posljednje vrijeme čak intenzivnije nego ranije. Kao da ste požurivali ispunjenje dodijeljenog Vam vremena intenzivnim djelovanjem. Ono je ostalo odlikom i Vaše pozne dobi i upravo smo po tome u Vama lako prepoznavali čovjeka autentičnog i intenzivnog intelektualnog i duhovnog života. Agere sequitur esse, kakvo je biće takvo mu je i djelovanje, govorila je klasična filozofija, kojoj ste nas učili.

Otišli ste! Bez najave i pripreme, ostavivši nas nepripravne za ovaj događaj koji nam svojom neposrednom blizinom još skriva svoje pravo značenje. Jest, s Vašim odlaskom izgubili smo dragog, voljenog profesora i poštovanog učitelja filozofije. No s Vama je otišlo i nešto drugo, što je jednako važno kao i intelektualna formacija koju ste nam pružali, a danas možda i važnije, jer je ugroženije: s Vama smo izgubili ono što bih jednostavno nazvao principom određenog oblika, forme intersubjektivnih odnosa. Nikad niste dozvoljavali kada je i ukoliko

* Riječ oproštaja od prof. Vladimira Filipovića izrečena na Mirogoju pri pogrebu, 29. lipnja 1984. g.

Vladimir Filipović
(1906 — 1984)

je to bilo u Vašoj moći, da sukobi i suprotnosti, što su inherentni samom životu, rastoče posljednji minimum zajedništva, bez kojeg je suživot nemoguć. U sveopćem bezobličju koje nas zapljuskuje, unutar nas samih i izvan nas, bili ste nam primjerom u afirmiranju oblika: kako Vašom blistavom frazom, ili dosjetkom punom humora što razblažuje svaki čemer, tako i izvanrednim predavanjima i njegovanim filozofskim esejom, ili ugodnim, tj. lijepim interpersonalnim odnosom. Jednom riječju, bili ste nam učiteljem kulturnog življenja u zajednici.

Otišli ste! To nas pogađa! Ali ono što se s Vašim odlaskom zapravo dogodilo u našoj nadindividualnoj, zajedničkoj duhovnoj sudbini, morat ćemo još učiti kako da prebolimo: s Vama je otišao jedan cijeli misaoni svijet koji je začeo Marković, izgrađivao Bazala, a Vi ste mu dali definitivan oblik ugrađivši u taj svijet nacionalnu duhovno-povijesnu transverzalu. Nazvali ste je Vama omiljenom sintagmom: hrvatska filozofska baština. Dovršili ste ono što su Vaši pretšasnici naumili, imali već zacrtano kao program, ali još tada nisu mogli izvesti: našu nacionalnu misaonu tradiciju oživjeti i učiniti je živim formativnim principom aktualne nacionalne nam kulturno-povijesne svijesti. Vanjski znak toga jest i prisutnost Vašim zalaganjem priredjenih izdanja Petrića i Boškovića, koja se nalaze ne samo u javnim nego i u tisućama naših obiteljskih biblioteka.

Otišli ste, ali niste nestali! Dio Vas živi u nama, na neodređive i neizbrojive načine, čiju fenomenologiju bi tek svaki osobno mogao složiti i izložiti. Stoga ću ovdje stati. No, u ime onih u krugu kojih ste posljednjih desetak godina bili najintenzivnije prisutni u najrazličitijim funkcijama reći mi je samo još ovo: za sve ono što ste učinili da u nama probudite ljubav a preko nje i razumijevanje za našu vlastitu hrvatsku nacionalnu filozofsku tradiciju i na taj način komplementarno ojačate težnju da se izdignemo iz bezobličja sirovog, tehničkog života i uzdignemo u viši, nadindividualni red misaono oblikovana, tj. kulturnog življenja — srdačna Vam Hvala! Po toj težnji koju ste u nama pobuđivali niste umrli potpuno, nego i dalje živite u nama i kroz nas! Zbog toga neka Vam bude i besmrtna slava!

FRANJO ZENKO